

Voor Nederland nieuwe plantensoorten en nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten.

III.

De hier volgende planten behooren tot die soorten, welke in den Prod. Fl. Bat. Ed. II onder n°. 170—300 zijn genoemd. De opmerkingen, gemaakt in het Ned. Kruidk. Arch. 1915 p. 125, gelden ook hier.

1. *Helianthemum guttatum* Mill. Deze soort, waarvan nu een ex., gevonden door Mej. M. J. de Verwer in de Bergerduinen bij Egmond aan den Hoef, in het Ver. Herb. overgaat, is tot dusverre zoo goed als alleen bekend van Texel, Vlieland en Terschelling, waar zij in de duinen voorkomt. Deze nieuwe vindplaats is de eerste op een overeenkomstige plaats buiten de genoemde Noordzee-eilanden.

2. *Reseda lutea* var. *mucrunolata* Caruel. is in 1901 door F. D. J. Risch te Rotterdam op een ruigte aan de Schie gevonden. Deze var. heeft een ruwen stengel, veerdeelige, de bovenste zelden driedeelige bladen; de slippen der onderste bladen zijn langwerpig, die der bovenste lijnvormig. Het ex. gaat over in het Herbarium der N. B. V.

3. *Reseda lutea* var. *crispa* J. Müller, onderscheidt zich door de smalle, gekroesde bladslippen en de smalle bloemtrossen van de soort. Zij is door M. Pinkhof te Amsterdam gevonden en dit ex. gaat over in het Ver. herbarium.

4. *Reseda alba* L. Deze plant is in het Herbarium der N. B. V. aanwezig in ex. gevonden tusschen Spanjaardsbrug en Leiderdorp in 1835 en in de duinen bij 's Gravenhage in 1831. Deze worden in den Prodr. beschouwd

als verwilderde ex. Ook is een ex. door F. J. Struykenkamp te Katwijk-binnen gevonden en afgebeeld in de Flora Batava Dl. 24, Plaat 1911. Een door J. Pinkhof aan de IJ-kade te Amsterdam gevonden ex., dat nu aan het Ver. herbarium wordt toegevoegd, zal zeer waarschijnlijk aangevoerd zijn (de plant behoort thuis aan de kusten der Middellandsche Zee).

5. *Frankenia pulverulenta* L. Deze plant, die thuis behoort op zandgrond aan de Middellandsche Zee, is in 1840 te Zwijndrecht en in 1841 op puin bij Spanjaardsbrug bij Leiderdorp gevonden. In den Prodr. wordt vermoed, dat zij op eerstgenoemde plaats met klipzout is aangevoerd. Zij werd in 1902 door F. D. J. Rísch te Rotterdam gevonden (het ex. gaat over in het Ver. herbarium) en is ook daar vrij zeker aangevoerd.

6. *Gypsophila muralis* L. *fl. albis*. Reeds is in den Prodr. vermeld, dat in mijn herbarium deze plant aanwezig is van Deventer, gevonden door H. W. Peteri in 1898. Deze plant gaat over in het Ver. herbarium met een dierzelfde plant, gevonden door Mej. A. Kleinhoonte aan den Rijn te Arnhem. De vindplaatsen wijzen erop, dat beide planten wel aangevoerd zullen zijn.

7. *Gypsophila paniculata* L. Deze hier zoo zeldzame soort werd in 1897 door H. van der Linden op zandgrond bij Rotterdam gevonden. Dit ex. gaat met het reeds in den Prodr. vermelde, door F. Knake op den Galgenbult bij Hoog Keppel gevondene over in het Ver. herbarium. Knake vermeldt bij zijn exemplaar, dat op den Ulenpas in den tuin, op circa $\frac{1}{2}$ uur afstand van den Galgenbult, een gekweekt ex. voorkomt.

8. *Vaccaria parviflora* Moench. Bij de ex., die reeds in het Ver. herbarium aanwezig zijn van een 12-tal plaatsen, kan ik ex. van een 18-tal plaatsen toevoegen. Daar de soort in Midden- en Zuid-Europa inheemsch is, is zij waarschijnlijk bij ons alleen aangevoerd aangetroffen.

Daarop wijzen ook de meeste vindplaatsen. Eenige der in mijn herbarium aanwezige planten zijn reeds in den Prodr. vermeld. Niet vermeld zijn daar: een spoorwegterrein in de Oude Plantage te Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen, 1901), aan het begin van den spoorweg van Rotterdam naar Gouda (dez., 1901), Amsterdam (J. Koornneef) en ten Noorden van het IJ bij de dokken, in 1900 (B. Boon), in een grasveld aan den Apeldoornschen weg bij Arnhem (Mej. A. A. L. Pilgrim, 1901), te Steenwijk (M. Kramer), te Middelburg (Mevr. Snellen), te Rijswijk (G.) (B. J. van Wagensveld), te Waalre op hoogen zandgrond (P. Sloots, 1898), te Scheveningen (Vinkenbaan) (W. H. Wachter en P. Jansen, 1902), te Vlaardingingen op het stationemplacement (dez., 1903), te Tilburg aan de Leije (P. A. Willems) en op den Molenberg bij Lonneker (M. J. Blijdenstein).

9. *Silene dichotoma* Ehrh. Behalve de in den Prodr. vermelde vindplaatsen als in mijn herbarium aanwezig, kan ik hierbij voegen ex. van Oudeschans (M. Bron), ter Apel (D. Prins, 1901), Oldenzijl (Gr.) (H. van Zanten, 1908), Rijswijk (G.) (B. J. van Wagensveld), Bunnik op bouwland (J. Koornneef), Hilversum op een stortplaats (dez.), Apeldoorn (J. Lijftocht), Nieuw en St. Joosland (J. Mesu), Rotterdam (F. D. J. Risch, 1901, op een kolenaschweg, 1900 en op aangevoerden grond, 1901, W. H. Wachter en P. Jansen). Al deze zijn in het Ver. herbarium overgebracht.

10. *Silene muscipula* L. Deze niet in de Prodr. vermelde soort behoort met de straks te vermelden *Silene coeli-rosa* A. Br. en *S. cretica* L. tot de eenjarige soorten. Terwijl het aantal stijlen bij *S. coeli-rosa* 5 is en de vruchtkelk diep gegroefd en aan den top vernauwd is, is het aantal stijlen bij de 2 andere 3 en is de vruchtkelk ook aan den top vernauwd. Bij *S. cretica* gaan de kelknerven niet in elkaar over, hebben de kroonbladen geen geoorden nagel

en is de vruchtdrager kaal. Bij *S. muscipula* gaan de nerven van den kelk in elkaar over, zijn de nagels der kroonbladen geoord en is de vruchtdrager behaard.

Silene muscipula komt in Zuid-Europa voor en is bij ons steeds aangevoerd waargenomen. De ex. in mijn bezit van Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen, 1900) en Amsterdam (M. Pinkhof) gaan over in het Ver. herbarium. Ook wordt zij vermeld als aangevoerd langs het spoor tusschen Beek—Elsloo en Geulle in 1914 door F. A. C. de Wever (Lijst van wildgroeiende planten in Zuid Limburg III, Jaarboek 1914).

11. *Silene cretica* L. komt ook in Zuid Europa voor en is bij ons steeds aangevoerd waargenomen, zooals de vindplaatsen aanwijzen. Zij is op een zandig terrein aan het Merwedekanaal bij Amsterdam in 1910 door J. Th. Henrard gevonden. Een ex. van deze plant is door mij aan het Ver. herbarium afgestaan, een ander is afgebeeld in de Flora Batava Deel 24, Plaat 1841. Ook zijn er ex. gevonden te Rotterdam (Boschpolder) (W. H. Wachter en P. Jansen) en te Wormerveer (A. W. Kloos Jr., 1913).

12. *Silene coeli-rosa* A. Br. (*Lychnis coeli-rosa* Desr.) is te Rijswijk (G.) door B. J. van Wagensveld gevonden. Ook dit ex. gaat over in het Ver. herbarium. Deze soort behoort thuis in Zuid-Europa, doch wordt hier wel als sierplant aangekweekt, zoodat het genoemde ex. wel een verwilderd zal zijn.

13. *Agrostemma Githago* β . *microcalyx* Rupr. met kelk-slippen veel korter dan de kroonbladen, is door M. Pinkhof te Amsterdam gevonden en nu afgestaan aan het Ver. herbarium. Ook is een ex. te Houthem (J. Th. Henrard, 1910) (zie Lijst van wildgroeiende planten in Zuid Limburg III, Jaarboek 1914) gevonden.

14. *Malva moschata* ϵ . *latisecta* Celak, *fl. albis*. Bij deze var. zijn de bovenste bladen 3—5-deelig met wig-vormige, getande slippen en zijn de bloemen wit. Zij is

in 1914 bij Driebergen gevonden en gaat over in het Ver. herbarium.

15. *Althaea pallida* W. et K. Deze soort, die in Zuid-Europa thuis behoort en dus bij ons wel alleen zal zijn aangevoerd, heeft bijna 2-hokkige deelvruchtjes, die op den rug een groeve vertoonen en aan de randen vliezig, gestreept-gevlugeld zijn, terwijl de bloemen groot zijn. Zij is in 1911 bij de meelfabriek te Deventer door J. Brummelkamp gevonden en in 1915 aan den weg van Enkhuizen naar Medemblik door L. Dorsman. Eerstgenoemd ex. is overgegaan in het Ver. herbarium.

16. *Geranium macrorrhizum* L. onderscheidt zich van andere Geraniumsoorten met langgenagelde kroonbladen (*G. lucidum* en *G. Robertianum*) door den behaarden nagel en de uitgespreide kelkbladen, terwijl de wortelstok verdikt is. Zij behoort in Zuid Europa thuis, doch is ook in België, Duitschland, Zuid Noorwegen en Zweden aangevoerd gevonden. Zij is bij ons in 1900 bij Stolwijk door H. A. Westbroek en J. Slingerland gevonden en dit ex. gaat over in het Ver. herbarium.

17. *Geranium silvaticum* L. In den Prodr. Ed. II is onder n°. 281 vermeld *G. nodosum* L. als gevonden op het Halder bij Valkenberg in 1900 door L. Rieter. Deze plant is gebleken bij nader onderzoek te zijn *G. silvaticum* L. (Wel is in 1902, volgens de Wever, *G. nodosum* L. op dezelfde plaats gevonden, zie Lijst van wildgroeïende planten in Zuid Limburg III, Jaarboek 1914). *G. silvaticum* is het meest verwant aan *G. pratense*, doch terwijl daar de vruchtsteeltjes na rijpheid teruggeslagen zijn en de bloemen violet-blauw en boven den nagel kaal zijn, staan bij *G. silvaticum* de vruchtsteeltjes rechtop en zijn de bloemen purperviolet, boven den nagel gebaard. Uit mijn herbarium gaat een ex. van den Helder, gevonden door L. de Bruijn over in dat der Ver. Zoowel deze, als de straks genoemde vindplaats (een

vroegere buitenplaats) wijzen op een verwilderde sierplant. In het wild komt ze meest in bergweiden voor, soms ook in boschweiden in de vlakke.

18. *Geranium divaricatum* Ehrh. wordt zonder n^o. in den Prodr. genoemd, daar het als zoodanig gedetermineerde ex. van een klaverland bij Apeldoorn, bemest met sumac, gebleken is *G. Robertianum* te zijn. Echter zijn in mijn herbarium 2 ex., waarvan het eene door M. Pinkhof te Amsterdam gevonden, zeker *G. divaricatum* is, terwijl het andere door A. J. L. Terwen en Th. J. Stomps in 1902 aan een kolenaschweg te Amsterdam gevondene waarschijnlijk ook tot die soort behoort. Beide ex. gaan over in het Ver. herbarium.

Bij *G. divaricatum* zijn de bladen handdeelig en de vruchtjes min of meer behaard, terwijl de bladen bij *G. Robertianum* 3- of 5-tallig zijn en de vruchtjes wel schubbig-rimpelig, maar niet behaard zijn. Ook zijn de bloemen bij *G. divaricatum* veel kleiner dan bij *G. Robertianum*.

Daar *G. divaricatum* aan zonnige berghellingen en in bergbosschen voorkomt, zal zij bij ons wel aangevoerd zijn. Andere vindplaatsen van *G. divaricatum* zijn Rijswijk (Z.H.) (H. Posthumus), Gorinchem (J. Th. Henrard), Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen), Wormerveer (P. Jansen, J. Th. Henrard, A. W. Kloos) en Sittard (F. A. C. de Wever).

19. *Impatiens parviflora* D. C. Deze soort, die zich van de bij ons vrij veel voorkomende *I. noli tangere* onderscheidt o. a. door de veel kleinere bloemen, stamt uit Mongolië, maar is reeds jaren lang als aangevoerd bekend van tal van plaatsen in Europa, waar zij stand houdt en zich zelfs uitbreidt. In den Prodr. wordt zij genoemd van Kuilenburg en Valkenburg (L.). Op de laatstgenoemde plaats is zij door E. Heimans gevonden. Deze heeft zaad dezer plant zoowel te Apeldoorn als in de omgeving van Haarlem overgebracht, waar zij dan ook in de laatste

jaren menigvuldig is aangetroffen. In het herb. der N. B. V. gaan nu over ex. van Apeldoorn (J. Koornneef) en van den weg van Gulpen naar Margraten (1902, Th. J. Stomps en A. J. L. Terwen). Ook is zij te Hilversum (J. P. Rosendaal, 1914) en te Overveen (C. Sipkes, 1915) gevonden. Of deze ex. ook afkomstig zijn van verstrooid zaad is niet meer uit te maken.

Toevoegingen aan Ned. Kruidk. Archief, 1915 II, p. 125—138.

Cardamine pratensis × *amara*. Deze is reeds van Zwijndrecht en Beekbergen bekend. Het ex., dat ik aan het Herbarium der Ver. toevoeg, is van Nieuwerkerk aan den IJssel en gevonden door A. Mijnlieff. De bloemen zijn lichtviolet, de helmknopjes geel als bij *C. pratensis*, maar de stengel is kantig, gevuld, iets behaard, de blaadjes zijn hoekig getand en behaard als bij *C. amara*.

Thlaspi perfoliatum L., tot dusverre alleen in den Prodr. vermeld als gevonden in den Thomaswaard bij Werkendam in 1837 en 1838 en daar aangevoerd, is in 1914 en 1915 door Joh. Jansen te Beuningen in vrij grooten getale gevonden. Volgens schriftelijke mededeeling van L. Vuyck was zij door hem daar al vroeger aangetroffen. Zij wordt afgebeeld voor de Flora Batava en ex. van die plaats gaan over in het Ver. herbarium.

Thlaspi perfoliatum is ook door F. A. des Tombe in 1906 aan den Rijn bij Arnhem gevonden (zie Verzeichniss der neuen und bemerkenswerthen Gefässpflanzen in den Niederlanden in 1901—1910 gefunden) en op verschillende plaatsen in Zuid Limburg door F. A. C. de Wever (zie Lijst van wildgroeiende planten in Zuid Limburg III, Jaarboek 1914). De laatste voegt er bij, dat de plant op die plaatsen niet is aangevoerd. Dit nu komt geheel overeen met de opgave, dat *T. perfoliatum* op kalkhoudenden grond in bijna geheel Europa, behalve in de Noordelijkste streken, voorkomt.

H. HEUKELS.